

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 768/14</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **20 maja 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **E. Ć.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **30 czerwca 2014 r.** sygn. akt **III U 542/14**

z m i e n i a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 26 marca 2014r. w ten sposób, że przyznaje **E. Ć.** prawo do emerytury od 7 marca 2014r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.03.2014 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpoznaniu wniosku E. Ć. z dnia 07.03.2014 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury

w obniżonym wieku. Jako podstawę decyzji organ rentowy wskazał ustawę z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r.

Nr 8 poz.43 ze zm.)

Organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie udowodniła co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przyjęto za udowodniony na dzień 01.01.1999 r. ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uznał staż w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze

14 lat, 6 miesięcy i 5 dni.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni twierdząc, że jest dla niej krzywdząca. Podała, że posiada 31-letni okres zatrudnienia, przy czym na dzień 01.01.1999 r. posiada 20-letni staż pracy w tym w warunkach szczególnych 15 lat, 7 miesięcy i 24 dni. Wskazała, że organ rentowy nie zaliczył jej do pracy w warunkach szczególnych 1 roku, 1 miesiąca i 19 dni okresów zwolnień chorobowych od listopada 1991 r. do 31.12.1998 r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS podtrzymał swoje stanowisko .

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu wyrokując oparł się na następujących ustaleniach i wnioskach prawnych ;

Wnioskodawczyni E. Ć. urodziła się w dniu (...) Na dzień 01.01.1999 r. udowodniła ogólny staż pracy w wymiarze 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych i jest to okoliczność bezsporna. Na dzień 01.01.1999 r. wykazała 14 lat, 6 miesięcy i 5 dni okresów składkowych. Okresy nieskładkowe, ograniczone do 1/3 składkowych wyniosły 4 lata, 10 miesięcy i 2 dni. Do 20-letniego ogólnego stażu pracy doliczono okresy uzupełniające

w wymiarze 7 miesięcy i 23 dni. Ponadto bezsporne jest, że wnioskodawczyni była członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, jednak złożyła wniosek

o przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa. Organ rentowy uznał staż w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze 14 lat, 6 miesięcy i 5 dni tj. wszystkie okresy składkowe, nie zaliczono okresów nieskładkowych.

Wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 30.06.2014r. oświadczyła, że nie kwestionuje ustaleń organu rentowego dotyczących urlopu wychowawczego, urlopów macierzyńskich i zwolnień chorobowych, na których wnioskodawczyni przebywała.

E. Ć.po odbyciu studiów na (...)w L.w latach 1977-1982 uzyskała dnia 26.07.1982 r. tytuł lekarza dentystry. Wnioskodawczyni w okresie od dnia 01.10.1982 r. do dnia 30.06.1999 r. zatrudniona była w (...)w S.na stanowisku Asystenta

w poradni stomatologicznej.

Wnioskodawczyni korzystała z urlopu macierzyńskich:

- od dnia 30.01.1988 r. do dnia 20.05.1988 r.,

- od dnia 21.09.1990 r. do dnia 23.01.1991 r.,

łącznie 7 miesięcy i 25 dni. Okresy te nie zostały wyłączone z okresów pracy

w warunkach szczególnych.

Odwołująca w okresie od dnia 16.10.1989 r. do dnia 31.03.1990 r. i od dnia 01.07.1994 r. do dnia 02.09.1994 r. korzystała z urlopu wychowawczego – łącznie 7 miesięcy i 17 dni. Nadto korzystała ze zwolnień chorobowych (okoliczność bezsporna) w okresach wykazanych zaświadczeniem pracodawcy

(k. 11-12 akt kapitałowych) , okresy te wprowadzono do niekwestionowanych przez wnioskodawczynię wyliczenia okresów składkowych i nieskładkowych sporządzonego przez organ rentowy (k. 17-19 akt kapitałowych) . Organ rentowy zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresy wykonywania takiej pracy od dnia 01.10.1982 r. do dnia 31.12.1998 r. z wyłączeniem okresów nieskładkowych – (wyliczenie k. 15, 16 akt rentowych) po 14.11.1991 r. Łączny wymiar okresów nieskładkowych po 14.11.1991 r. wynosił 1 rok, 1 miesiąc i 25 dni.

Pracodawca sporządził świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych w którym stwierdził, że wnioskodawczyni wykonywała pracę

w warunkach szczególnych jako lekarz stomatolog przyjmujący pacjentów – wykaz A, dział XII, poz. 2 lit. b pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. oraz zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.07.1983 r. w następujących okresach:

- od dnia 01.10.1982 r. do dnia 15.10.1989 r.,

- od dnia 01.04.1990 r. do 30.06.1994 r.,

- od dnia 02.09.1994 r. do dnia 31.12.1998 r.

W świadectwie pracy wskazano okresy pracy w warunkach szczególnych odliczając wykorzystane urlopy wychowawcze, nie odliczono okresów zwolnień lekarskich.

Wnioskodawczyni przebywając od dnia 16.10.1989 r. do dnia 31.03.

1990 r. i od dnia 01.07.1994 r. do dnia 02.09.1994 r. na urlopie wychowawczym

i korzystając ze zwolnień chorobowych(w okresach wymienionych na str. 16 akt rentowych) nie wykonywała żadnych czynności związanych z pracą. Zdaniem Sądu I instancji odwołująca w powyższych okresach nie mogła i nie wykonywała pracy ani nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego na danym stanowisku z racji przebywania w tych okresach na urlopiach wychowawczych lub zwolnieniach chorobowych.

Sąd Okręgowy zauważa , że przepis art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej wskazuje, że nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenia

z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Kolejno w ust. 2 tego samego przepisu wyjaśnia, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach

o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Reasumując Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu stwierdza , że zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych nie podlegają okresy urlopów wychowawczych i wymienione na stronie 16 akt organu rentowego okresy nieskładkowe tj. okresy zwolnień chorobowych, a tym samym wnioskodawczyni nie spełniła wszystkich warunków z art. 184 ustawy emerytalno-rentowej.

I dlatego wyrokiem z dnia 30 czerwca 2014 r. Sąd ten oddalił odwołanie – po myśli art. 477¹⁴ § 1 kpc .

W apelacji od powyższego wyroku E. Ć. zarzuciła naruszenie art. 184 – ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z F. U. S. oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach .

Uzasadnienie apelacji zasadza się na twierdzeniu , że odwołująca do dnia 1.01.1999 r. tj. do dnia wejścia w życie ustawy emerytalnej spełniła wszystkie warunki stażu ubezpieczeniowego i pracy w warunkach szczególnych , co oznacza , że ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego z uwzględnieniem znowelizowanego art. 32 ustawy jest wyłączone .

Prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach o rentach z FUS przysługuje bowiem temu ubezpieczonemu , który spełnia warunki określone w tym przepisie , niezależnie od tego kiedy osiągnął wiek przewidziany w art. 32 tej ustawy . Jednocześnie wyłączenie okresu zwolnień lekarskich i urlopów macierzyńskich wynika tylko i wyłącznie z art. 32 ust 1a pkt 1 , który datą nawiązuje do dnia wejścia w życie ustawy z 19.X. 1991 r. o rewaloryzacji .

Pozwany organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji .

W odpowiedzi na pismo Sądu Apelacyjnego z 22.01.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnił :

a) *przy uwzględnieniu okresów korzystania ze zwolnień lekarskich po 14.11.1991 r. Pani E. Ć. posiada na 1.01.1999 r. co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych ,*

b) *zdaniem ZIS w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych , warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy . W dniu złożenia przez ubezpieczoną wniosku oraz w dniu wydania spornej decyzji art. 32 , ust 1a , pkt 1 ustawy emerytalnej stanowił , że przy uwzględnieniu okresu za trudnienia w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze) nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy , za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia*

z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa . Wynika z tego , że w dniu wydania decyzji nie dochodzi do ponownego ustalenia okresu tej pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego , ponieważ okres ten jest oceniany przez ZUS po raz pierwszy wg. stanu prawnego na dzień wydania decyzji .

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Odnosząc się do okoliczności omawianej sprawy należy stwierdzić , że Pani E. Ć. spełniła warunek wieku – w dniu 29.09.2013 r. osiągnęła 55 lat , przystąpiła do OFE , jednak złożyła wniosek o

przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa , posiada na 1.01.1999 r. 20 lat stażu pracy ogółem , natomiast spornym w sprawie jest staż pracy w warunkach szczególnych .

W § 2 , ust 1 rozporządzenia RM z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ustalono , że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy , w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy .

Kluczowym dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy jest ustalenie , czy przypadające w trakcie świadczenia przez wnioskodawczynię pracy w szczególnych warunkach okresy pobierania zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991 r. tj. 507 dni należy zaliczyć do pracy o tym charakterze , co dawałoby wnioskodawczyni 16 lat 4 miesiące i 22 dni takiej pracy .

Problem wynika w związku z wprowadzeniem , ustawą z 20 kwietnia

2004 r. , do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. zapisu w ust 1a

(obowiązującego od 1 lipca 2004 r .) , z którego wynika , że przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów niewykonywania zatrudnienia , za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa .

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 lipca 2003 r. w sprawie II UK 323/02 uznał , że przerwy w pracy spowodowane czasową niezdolnością do jej świadczenia w związku z chorobą (porodem) i korzystaniem z wynagrodzenia lub świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tego tytułu , są okresami , w których pracownik zachowuje status osoby wykonującej pracę w szczególnym charakterze .

W okolicznościach niniejszej sprawy przesądzenia wymagają dwie zasadnicze kwestie :

- po pierwsze; osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 roku okresu pracy w szczególnych warunkach , o którym mowa w art. 184 ust 1 p 1 ustawy emerytalnej , wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust 1a p. 1 e. i r.

- po drugie; wykonywanie pracy w rozumieniu § 2 cyt, rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. należy rozumieć jako wykonywanie umowy o pracę , zaś do okresów pracy w szczególnym charakterze sprzed 1 lipca 2004 r. należy wliczać okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa .

Skoro więc na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach

z F.U.S. ubezpieczona E. Ć. posiadała wymagany do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze co najmniej 20 lat oraz wymagany co najmniej 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach , a nie spełniała jedynie warunku wieku , to okres jej pracy w warunkach szczególnych – zdaniem Sądu orzekającego – powinien być wyliczony w rozumieniu prawnym obowiązującym przed 1 lipca 2004 r. (sprzed nowelizacji art. 32 e. i r.) .

Przeciwnie stanowisko organu rentowego jest błędne i ingeruje w ochroną praw w trakcie nabywania (ekspektywę prawa do emerytury ustanowionej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S.) . Ochrona praw w trakcie ich nabywania jest akceptowana i udzielana zarówno przez judykaturę krajową (patrz np. wyroki Sądu Najwyższego z 13.07.2011 r. - I UK 12/11 , z 18.05.

2012 r. – III UK 99/11 czy wyrok S. A. w Rzeszowie z dnia 5.03.2015 r. – III AUa 894/14) jak i orzecznictwo międzynarodowe (por. chociażby wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 3.10.2002 r. – A. P. sprawa C – 347/00) .

Skoro więc wnioskodawczyni E. Ć. spełnia warunki do przyznania jej emerytury w wieku obniżonym , przewidziane w art. 184 i 32 e. i r. , to jej apelacja skutkuje postulowaną zmianą zaskarżonego wyroku – po myśli art. 386 § 1 kpc .

I dlatego orzeczono jak w sentencji .